С Т А Н О В И Щ Е

от проф. Веселин Костов Василев, д.пс.н.
ПУ „Паисий Хилендарски”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен **„доктор”** в Област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление: 3.2. Психология; Докторска програма „Обща психология“

Автор: Арни Закс

Тема: „Влияние на преживяванията в детството и трансфера между поколенията върху нарцистичните черти и върху устойчивостта, чувството за удовлетвореност от себе си и стила на справяне“

Научен ръководител: Проф. дпн Румен Стаматов

Съгласно заповед на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” № 105 от 23.02.2022 г. съм включен в Научно жури за защита на дисертационен труд на АРНИ ЗАКС по професионално направление 3.2 "Психология“, докторска програма „Обща психология“.

1. Актуалност на тематиката и познаване на проблема

Оценяваният дисертационен труд на Арни Закс е посветен на сериозен и интересен, достатъчно значим и актуален психологически проблем. Основната цел на проучването, представено в дисертацията – да се изследва връзката между някои особености на ранния детски опит и някои личностни черти (открояващи се вече в зряла възраст) – е много смислена и интригуваща.

Дисертацията свидетелства, че докторантката добре познава изследвания проблем и върху основата на напълно релевантен

теоретичен обзор-анализ, представен в обем от 64 страници в първа глава, замисля и осъществява качествено емпирично психологическо изследване.

2. **Методика на изследването. Характеристика и оценка на дисертационния труд**

Изследователската методика включва четири изследователски инструмента/методи, които са напълно адекватни на замисъла на емпиричното изследване. Приложени са подходящи средства за статистическата обработка на емпиричните данни. В емпиричното изследване са обхванати 458 изследвани лица, всичките са жени, а преобладаващият дял от тях са с високо образователно ниво, родени в Израел, с градски статус. Изследването притежава представителност с едно ясно дефинирано ограничение – полът на изследваните.

Оценката ми за дисертационната работа като цяло и отделните й съставки е положителна. Приемам формулираните от докторанта приноси за напълно основателни и убедителни, като първият, вторият и четвъртият приноси определено обогатяват теоретичните представи в съответната тематична област.

Докторантката Арни Закс основателно е трансформирала някои от изводите и приносите в уместни практически препоръки за семейната (а и училищната) възпитателна практика, но аз считам, че всеки заинтересован читател и сам може да извлече полезни за себе си съвети и практически ползи. А от това следва и моята първа препоръка:

- докторантът да помисли за подходяща форма, в която да направи своята разработка по-достъпна за по-широки читателски (учителски и родителски) кръгове.

Втората ми препоръка е:

- в бъдещите си изследвания и разработки докторантката да направи теоретични паралели с концепцията на А. Адлер, според която разглезването в детството предизвиква личностни изкривявания (девиации), сходни с тези, които се наблюдават у децата, преживяли тежко емоционално игнориране и психологически дискомфорт.

Към работата нямам никакви сериозни критични забележки.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Арни Закс „Влияние на преживяванията в детството и трансфера между поколенията върху нарцистичните черти и върху устойчивостта, чувството за удовлетвореност от себе си и стила на справяне“ свидетелства, че по време на докторантското си обучение тя е придобила умения за провеждане на теоретико-емпирични психологически изследвания.

Дисертацията отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и заслужава **положителна оценка. Поради това предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Арни Закс образователно-научната степен „доктор по психология”.**

7. 04. 2022 г.
Пловдив

Изготвил становището:
/Проф. д.пс.н. Веселин Василев/